

Democratie is...

Friday 12 July 2013

Democratie is...

Ik weet niet meer precies wanneer het geweest is, maar het was tijdens één van de samenkomsten van mijn leeskring. Het ging over staatkundige aangelegenheden. En toen zei iemand ineens: "Democratie is, dat je ook rekening houdt met de minderheid." Dat is nu niet bepaald de sluitende definitie die je van een politicoloog zou verwachten, maar ik denk wel steeds vaker terug aan die uitspraak en begin er de waarheid steeds duidelijker van in te zien. Ik kom er zo op terug.

De afgelopen week is er heel wat te doen geweest over de tweede revolutie die in Egypte plaatsvond na de protesten op het Tahrirplein in Caïro. Het meest in het oog lopend was wel de vraag of er nu sprake was van een coup door het leger of van een legitieme politieke correctie om de verworvenheden van de eerste revolutie (de val van Moebarak) veilig te stellen. Ik kies voor de tweede optie.

Morsi van de Moslim Broederschap (verder MB) ontpopte zich in de loop van 2012 tot een nieuwe farao. Hij stelde zichzelf boven de wet door per constitutioneel decreet te besluiten dat zijn wetten niet aangevochten kunnen worden bij de rechter. Mede daardoor werd de naar het fundamentalisme tenderende nieuwe grondwet aangenomen zonder dat oppositiegroepen een kans kregen. Aan de legitimiteit van die grondwet moet ernstig getwijfeld worden. Hij werd ontworpen door een door islamisten gedomineerde vergadering. Velen vrezen nu een beknotting van religieuze en politieke vrijheden en discriminatie van minderheden. De nieuwe constitutie werd weliswaar aangenomen (met 63,8% van de stemmen), maar aan het referendum daarover (15 en 22 dec. 2012) nam slechts 33% van de 52 miljoen stemgerechtigden in Egypte deel.

Het probleem is dat Islamisten ten diepste niet begrijpen kunnen wat democratie is. Bobby Ghosh, world editor van TIME Magazine was in de gelegenheid om Morsi eind vorig jaar te interviewen. Hij deed in de afgelopen week in een uitzending van BBC World News een opmerkelijke uitspraak. "Morsi is not a natural democrat." Hij lichtte dat nader toe: "Democratie betekent voor Morsi en de MB het winnen van de verkiezingen. Wat de rest vervolgens zegt is irrelevant, want zij verloren de verkiezingen. Democratie is dus alleen het middel om aan de macht te komen." Ik kom terug op de inzet van deze column. Democratie is ook rekening houden met de minderheid. Het is legitiem dat de meerderheid - meestal een coalitie - in een parlement de wetgevende macht heeft. Die meerderheid dient echter wel het gesprek aan te gaan met de oppositie, sterker nog... moet in principe bereid zijn om zich te laten corrigeren of van het tegendeel te laten overtuigen! Als je elkaar daarin niet serieus neemt, kun je het parlement wel naar huis sturen. Dan ben je immers uitgepraat. Parler! Parlement. Hier wringt de schoen. Islamisten hebben geen democratisch besef. Daar zijn ze niet in opgevoed. Ze kunnen het niet laten cirkelen. Naar nu blijkt heeft de MB de democratie alleen maar gebruikt om aan de macht te komen. Geen wonder dat minderheden zich bedreigd voelen. Westerse landen moeten niet denken, dat het Midden Oosten na de zgn. Arabische lente rijp is voor de democratie. Nog niet het begin! Het blijft spannend hoe de strijd tussen Islamists and Liberals zich in dit deel van de wereld zal gaan ontwikkelen.